

Фадєєва Лариса Віталіївна
здобувачка кафедри цивільного права № 1
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ДО ПИТАННЯ ПРО ОХОРОНУ МУЗИЧНО- ДРАМАТИЧНИХ ТВОРІВ

Тези присвячені питанню охорони музично-драматичних творів.

Ключові слова: об'єкт авторського права, музично-драматичний твір, елементи музично-драматичного твору, образотворче мистецтво, об'єктивна форма музично-драматичного твору.

Fadeeva Larisa
candidate of the Department of Civil Law №1
Yaroslav Mudryi National Law University

ON THE PROTECTION OF THE PROTECTION OF MUSICAL AND DRAMATIC WORKS

Theses are devoted to the question of the form of musical and dramatic works.

Keywords: object of copyright, musical-dramatic work, elements of musical-dramatic work, fine arts, objective form of musical-dramatic work.

Музично-драматичний твір – це складний твір, що є результатом інтелектуальної, творчої діяльності кількох осіб, побудований шляхом поєднання таких об'єктів авторського права як літературний і музичний твір, а також жестів, міміки тощо, створений з метою його постановки та сценічного показу і виражений у певній об'єктивній формі.

Музично-драматичний твір поєднує творчу працю автора музики (композитора), автора лібрето, режисера, акторів, художника костюмів та декорацій, а його сценічний показ безпосередньо відбувається виконавцями (виконавцем), тобто суб'єктами (суб'єктом) суміжного права.

Конструктивно музично-драматичний твір як єдине ціле може складатися з таких елементів: а) літературно-драматичного (тексто-

вого) – літературний (драматичний) твір, лібрето (ідея і сюжет твору); б) музичного, у складі якого є такі елементи їх форми: нотний запис або запис виконання звукових і магнітних хвиль; в) хореографічного; г) художнього (живописного), що включає твір образотворчого мистецтва, різновидами якого можуть бути: скульптура, картина, малюнок, графіка, живопис, твір художнього дизайну, театральні декорації, костюми тощо.

Створення цього твору – це єдина, творча праця декількох осіб, режисерів, акторів, диригента, композиторів та інших учасників творчого процесу, який ґрунтується на синтезі музики, драматичному розгортанні дій, слів, рухів, танців, жестів, міміки, тощо. Творчий характер діяльності цих осіб у процесі створення музично-драматичного твору безпосередньо виражається у способі поєднання твору між собою, створенні єдиного зв'язку між ними.

Відомо, що мистецтво – це спосіб розуміння і відображення дійсності шляхом створення особливого продукту – творів, здатних викликати емоційний відгук у людей. Музично-драматичний твір, оскільки він створюється з метою постановки та сценічного показу, дає змогу віднести його до синтетичного (зорово-слухового) виду образотворчого мистецтва, яким охоплюються театр, кіно, естрада, хореографія, балет, цирк, телебачення. Щодо творів музики, літератури, поезії, то вони відносяться до тимчасового (слухового) виду образотворчого мистецтва.

Музично-драматичний твір відрізняється за своїми суб'єктивними ознаками від творів літератури та музичних творів як об'єктів авторського права. Однак до ознак музично-драматичного твору, які є конститутивними для творів авторського права, слід віднести його творчий характер. І хоча чинне законодавство не передбачає способів та критеріїв, за допомогою яких можна визначити творчий характер достатнім для того, щоб той чи інший твір підпадав під авторсько-правову охорону, у судовій практиці склалася презумпція творчого характеру об'єкту авторського права – «поки не доведене інше», що може бути застосовано і до музично-драматичного твору.

Творчий характер означеного твору характеризується його оригінальністю, унікальністю, причому вони можуть виявлятися як у

змісті твору, так і у його формі. Поєднання оригінального і творчого характеру музичного та драматичного творів дає змогу побачити спільний результат усіх учасників цього творчого процесу.

Музично-драматичний твір є об'єктом авторського права незалежно від його призначення і переваг, факту оприлюднення, а також способу вираження. Проте, правова охорона такого твору, як і будь-яких інших творів – об'єктів авторського права, застосовується при умові, що він виражений у матеріальній формі, яка допускає його використання, тобто є придатною для відтворення та сприйняття твору органами почуттів інших осіб. У цьому разі можливість сприйняття твору є основним критерієм для надання йому охорони. Задум письменника, композитора чи будь-якого іншого автора, котрий тільки склався у його свідомості в закінчену форму, образ, певне сполучення звуків, але ще не виражений у будь-якій об'єктивній формі, не визнається об'єктом авторського права і не захищається ним.

Те, що музично-драматичні твори охороняються авторським правом за умови їх фіксації у будь-якій формі, не руйнує сенс правової охорони прав авторів, тому що підстава для визнання авторства залежить від факту створення твору, а сам факт створення – це його фіксація на будь-якому матеріальному носії, будь-яким способом. Тому, наприклад, закріплення музично-драматичного твору у сценарії, а виконання такого твору – на магнітному чи оптичному носії з використанням аналогового чи цифрового запису є логічним і таким, що відповідає чинному законодавству.

Об'єктивні форми вираження музично-драматичних творів наступні: а) матеріальна (письмова для літературного, хореографічного твору (запис/зображення на папері рухів, поз, танців) та музичного твору (нотний запис); для творів образотворчого мистецтва – зображення художніх задумів автора на полотні, у гіпсі, мармурі, папері тощо), б) усна (публічне виконання музичного та хореографічного твору). Проте, слід погодитися з тим, що твори в усній формі, які не зафіксовані, а це відноситься як до літературних, так і музичні, музично-драматичних творів, можуть з часом бути легко спотворені чи втрачені, що ускладнює можливість застосування ефективних способів захисту прав їх авторів.